

Підготувала вихователь першої кваліфікаційної категорії
Рівненського навчально – реабілітаційного центру
«Особлива дитина»

Муляр Наталія Павлівна

Літературна студія   *«Мистецтво слова»*

Мета: ознайомити дітей з побудовою поетичних творів, дати уявлення про основні художні засоби вірша, вчити свідомо сприймати художній текст та працювати над художніми прийомами, активізувати творче мислення учнів, стимулювати до висловлювання власних думок, пробудити бажання читати поетичні твори та ділитись враженнями, виявляти та розвивати творчі здібності, образне мислення, розвивати мовлення, мислительні процеси: пам'ять, увагу, корегувати звуковимову, збагачувати та розширювати активний словник учнів, накопичувати пасивний словник, формувати естетичні уявлення учнів, виховувати інтерес до поезії, любов до краси слова, бережливе ставлення до книги, ціннісне ставлення до слова.

Наочність та матеріали: книги на виставку, предметні малюнки, індивідуальні навчальні картки, схеми, вислови до теми, відеозаписи, ноутбук.

Хід:

I Вступна частина

1. Організаційний момент

*День усім нам дав наказ:
До роботи швидше в клас!
Другу руку простягни,
Посмішку усім пошли.
Добрий день всім! Добрий день!
Нашу зустріч ми почнем.*

2. Знайомство з темою. Мета

Чарівний світ поезії...

- Як потрапити до нього? Чи достатньо лише взяти збірку поезій і прочитати вірші з першого до останнього?
- Чи може спробувати самому написати кілька рядків, підбираючи рими, які просто і легко даються?
- Ні! Поет тільки тоді стане поетом, якщо він навчиться слухати вірші, відчувати чарівність, красу та виразність образних слів, навчиться бачити світ, що криється за цими словами. А кожне слово повинно доторкнутися до серця.
- Сьогодні ми і будемо вчитися саме цього: торкатися словом до серця, вчитися свідомо сприймати поетичне слово, розумівати та декламувати вірші, та й навіть спробуємо самі стати поетами..

Отож, хай перешкоди вас не лякають,

*А труднощі не зупиняють.
Хто шлях важкий обирає,
Той справжнього успіху досягає!*

II Основна частина

3. Актуалізація опорних знань

- Відразу хочу запросити вас на нашу виставку. Зверніть увагу на розмаїття книг: їх оформлення, зміст, кількість сторінок.

- Ось що пише про книги І. Франко

*Книги – морська глибина:
Хто в них пірне аж до дна,
Той, хоч і труду мав досить,
Дивнії перли виносить...*

- У кожній книзі знаходяться перли, так автор називає знання. Чим більше людина читає – тим більше скарбів вона отримує.

- Гляньте, ось на цю книгу. Називається вона «Улюблені вірші».

Послухайте один із поданих віршів:

ЗАЙЧИК В ТЕРНИНІ

Скочив зайчик в тернину
І роздер кожушину;
Йде лисичку просити
Кожушину зашити.
А лисичка регоче,
Зашивати не хоче:
— Де ти був? Нащо дер?
Ходи в дранім тепер!
Біжить зайчик до мами,

Зайшли очка сльозами:
— Мамко, любко, не бийте,
Кожушину зашийте!
Мама сина не біла,
Кожушину зашила.
Зайчик очка обтер
І знов скаче тепер.
М. Підгірянка.

- Який настрій у цього вірша на початку? (сумний, невеселий, похмурий, нерадісний, поганий).

- А який настрій у кінці вірша? (веселий, радісний, гарний, позитивний, світлий)

- Правда ж цікавий вірш! А скільки емоцій він передає!

4. Словесне малювання

- Діти, ось послухайте запис (шум дощу).

- Як ви гадаєте, що це? (дощ)

- А чи любите ви дощ? Який він? Ну от наприклад навесні?(теплий, веселий, радісний)
- А восени який? (холодний, сумний, пронизливий, невеселий)
- А тепер уявіть, що дощ – жива істота. Послухайте:

Дядько Дощ

Дядько Дощ стоїть над лісом –
Неба велетень сяга.
Він сміється, мов залізом
Дудонить: - Га-га! Га-га!
Одягнувся, мов на свято,
Запорізький в нього шик:

Д. Павличко

Тучі шапка сивувата,
Блискавки червоний шлик.
Довжелезні срібні вуса
Люто вітер розвіва.
І тремтить пшениця руса,
І втіка за горб трава.

5. Секрети віршів

- Коли слухаєш вірш, то наче відкриваєш чарівні віконечка. Але відчинити віконечко зможе лише той, хто з повагою ставиться до слова, намагається усвідомити значення образних слів та виразів. А щоб легше було читати вірші зараз я відкрию вам деякі секрети.

Секрет 1. У вірші обов'язково має бути рима.

Рима – це коли два слова схожі за звучанням.

-Давайте пограємо у гру.

Гра «Чи є рима?»: Я читатиму пари слів, а ви плескайте в долоні, якщо вони римуються:

Вода – руда

Вода – сироп

Робота – субота

Робота – стіл

Зірка – м'яч

Зірка – сірка

Коса – роса

Коса – молоток

Білка – зима

Білка – гілка

-Молодці, справилися із завданням. Послухайте наступний секрет.

Секрет 2. Обов'язково має бути порівняння.

- Уявіть себе поетом, якому потрібно дібрати порівняння і закінчіть рядок добираючи слова у риму:

Ось пливе легка хмаринка,

Ну, справжнісінька ... пір'їнка

Сійся жито і пшениця,

Буде дітям ... паляниця

Серед лугу наче діти,

Розцвіли весняні ... квіти

Лисичка знає назубок
Смачненьку казку ... колобок

Бублик виглянув із ... печі

Для веселої малечі

Настала казкова нічечка,
І річка стала як ... стрічечка

- Ну, ось розгадали всі секрети. Тепер і ви немов ... поети.

6. Фізкультхвилинка.

Стомились, давайте
відпочинемо:
Щось не хочеться сидіти,
Треба трішки відпочити.
Руки вгору, руки вниз,
На сусіда подивись.

Руки вгору, руки в боки,
І зроби чотири скоки.
Вище руки підніміть,
І спокійно опустіть
Плесніть, діти, кількам раз,
За роботу – все гаразд.

7. Оволодіння правильною дикцією:

- Але, мабуть, найголовніше у поезії – навчитися правильно читати вірші. Для успішного виконання цього завдання потрібна чітка дикція, правильне дихання та емоційна виразність.

Давайте потренуємось:

1. Дихальна гімнастика:

Вдих через ніс – видих через рот.

Вдих через рот – видих через ніс.

Вдих через ніс – затримка дихання - видих через рот.

Вдих через рот – затримка дихання - видих через ніс.

2. Артикуляційна гімнастика:

- Посмішка – хоботок

- Маятник – рухи нижньої щелепи праворуч – ліворуч

- Коник – цокання язиком

- Відкрити рот, підняти язик на верхню губу, опустити язик на нижню губу, закрити рот.

3. Правильна дикція:

- Робота за малюнками. Розгляньте пари малюнків – назвіть їх, чітко промовляючи звуки:

Тачка – дачка

Слива – злива

Рука – ріка

Рамка - ранка

Жабка – шапка

Дрова – трава

Коза – коса

Душ – туш

8. Розучування вірша:

У мирі і злагоді треба нам жити,
І рідних, і друзів нам треба любити.
Бо всі ми велика і дружна сім'я,
Бо ми – українці – це наше ім'я.

9. Розвиток емоційної виразності:

- Давайте ще раз прочитаємо вірша. Але за допомогою смайликів: веселого, байдужого та сумного. (Читання з різним емоційним настроєм)
- А щоб легше було запам'ятати вірша давайте виконаємо певні рухи. (Вчитель показує рухи, що характеризують вірша, діти повторюють).

10. Творче завдання

- Ну а тепер самі спробуємо побути поетами і скласти власну чистомовку. Я вам пропоную тему і першу частину чистомовки, а ви продовжіть далі:

Чу-чу-чу – калачі (що роблю?) ... печу
Че-че-че – добре піч (що робить?) ... пече
Чі-чі-чі – їж будь ласка (що?) ... калачі
Ач-ач-ач – ой смачний (що?) ... калач.

- Будемо використовувати цю чистомовку на уроках, логопедичних заняттях, зможемо подарувати іншим дітям, щоб вчилися правильної вимови.

III Підсумок уроку

- Ну ось і пора нам завершувати.

Давайте пригадаємо у який чарівний світ ми сьогодні мандрували? (світ поезії). Які секрети ми відкрили? (секрет рими та секрет порівнянь). Що потрібно тренувати для гарного декламування віршів? (дихання, мовний апарат, дикцію, емоційну виразність)

- Але діти, найбільшу таємницю я відкриє вам просто зараз:

-Читати вірші потрібно серцем. Відчувати їх, цінувати і розуміти кожне слово. Берегти слово. Адже слово неоціненний дар, словом можна і втішити, і засмутити, і поранити, і зцілити.

Біблія говорить:

- На початку було слово. І слово було Бог. І Бог був слово.

Поет говорить:

- Ну, що б, здавалося, слова.

Слова та й голос, більш нічого,
А серце б'ється, ожива, як їх почує...

А я кажу вам:

Бережіть слово, любіть його, цінуйте. Даруйте слово, ним живіть...